

HOGE RAAD VAN FINANCIEN

AFDELING « FISCALITEIT EN PARAFISCALITEIT »

ADVIES OMTRENT HET FISCAAL STELSEL VAN DE
AANDELENOPTIES

FEBRUARI 2013

Bij de installatie van de Afdeling “Fiscaliteit en Parafiscaliteit” van de Hoge Raad van Financiën op 13 december 2012 heeft de Minister van Financiën een reeks voorstellen ter vereenvoudiging van de wetgeving, die door de fiscale administratie werden opgemaakt, aan de Afdeling voor Advies voorgelegd. Een van deze voorstellen betreft het fiscaal stelsel van de aandelenopties of *stock-options*. Dit voorstel wordt gedetailleerd in punt 2 van dit Advies.

Vooreerst wordt de problematiek in punt 1 kort beschreven. Daarna volgt informatie van statistische aard. In punt 4 wordt op basis hiervan het Advies uitgewerkt.

De Afdeling heeft over dit Advies beraadslaagd onder het voorzitterschap van de heer Didier LEEMANS. De leden van de Afdeling zijn: mevrouw M. MANNEKENS en de heren W. COUMANS, A. DAYEZ, A. HAELTERMAN, B. JURION, H. MATTHIJS, Ch. QUINTARD, L. SIMAR, J. VERHOEYE en J. VERSCHOOTEN.

Mevrouw G. THIRY heeft niet deelgenomen aan de werkzaamheden.

Het Secretariaat werd verzekerd door de heer Ch. VALENDUC, met medewerking van mevrouw S. HAULOTTE, de heer G. VAN REYBROUCK en hun collega's van de Studiedienst.

Aandelenopties of *stock-options* maken regelmatig deel uit van het beloningspakket van het hoger bedrijfskader en van de bedrijfsleiders. Het basisprincipe bestaat er in opties op aandelen van de vennootschap van de werkgever of van een ermee verbonden vennootschap aan de begunstigde toe te kennen tegen een gegeven prijs die voordelig kan zijn ten opzichte van de beurskoers van het onderliggende aandeel op het tijdstip van de toekenning. De begunstigde heeft het recht zijn optie gedurende de overeengekomen periode uit te oefenen. Hij verkrijgt dan de onderliggende aandelen. Voor zover de optie kosteloos werd toegekend maakt hij bijgevolg een winst wanneer de waarde van het aandeel op de dag van de uitoefening hoger ligt dan de waarde waarvoor het aandeel werd toegekend. Op het tijdstip van de uitoefening van de optie is deze meerwaarde niet verwezenlijkt. Zij kan slechts verwezenlijkt worden door de aandelen weder te verkopen.

Vanuit een economisch oogpunt bestaat het hoofddoel van de aandelenopties er in de belangen van de “opdrachtgever” (aandeelhouder) te verzoenen met die van de “opdrachthouder” (hoger bedrijfskader of bedrijfsleider). Met de binding van het geheel of een gedeelte van de bezoldiging van de opdrachthouder aan de resultaten van de onderneming verzekert de aandeelhouder zich ervan dat er voor gezorgd wordt dat de bedrijfsleider, of meer in het algemeen de begunstigde van de aandelenopties, er toe aangezet wordt bij te dragen tot de groei van de onderneming.

In dit opzicht zouden de aandelenopties voorbehouden worden voor het leidend personeel en voor de personen die, gezien hun functies in de onderneming, een beslissende invloed hebben op de waarde van de onderneming.

De wettelijke bepalingen zijn echter ruimer: opties kunnen bijvoorbeeld toegekend worden op aandelen van derde vennootschappen en zelfs op aandelen van beleggingsvennootschappen. Deze praktijken wijken af van het oorspronkelijke doel van de aandelenopties: in dergelijke gevallen gaat het slechts om een bestanddeel van het beloningspakket, net als andere voordelen van alle aard.

De aandelenopties vormen anderzijds niet de enige manier om de bezoldiging van het personeel te linken aan de resultaten, of meer algemeen aan de prestaties van de onderneming. Twee van de verschillende instrumenten waarover de onderneming hiertoe beschikt, kennen eveneens een bijzonder fiscaal stelsel: de deelname in de winst en, recenter, de niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen (1).

In het eerste deel van dit Advies wordt aan de oorsprong en de principes van het fiscaal stelsel van de aandelenopties herinnerd. Wij beschrijven eveneens de boekhoudkundige regeling in de mate dat zij de fiscale gevolgen begrijpelijker maakt. Het eerste deel geeft eveneens een overzicht van de basisprincipes betreffende de belasting op aandelenopties in enkele Europese landen. De tweede afdeling stelt het hervormingsvoorstel van de fiscale administratie voor. De derde afdeling groepeert statistische informatiegegevens met betrekking tot het gebruik van dit bijzonder fiscaal stelsel.

Op basis hiervan worden vervolgens advielementen voorgesteld, rekening houdend met het neutraliteitsprincipe zoals opgenomen in publicaties van de OESO (2). Op deze manier kan vastgesteld worden in welke mate de huidige praktijk en het hervormingsvoorstel van de administratie afwijken van het neutraliteitsprincipe dan wel er nauw bij aansluiten.

---

1 CAO nr.90 van 20 december 2007, gewijzigd door de CAO nr. 90bis van 21 december 2010.

2 OECD (2005), *The Taxation of Employee Stock Options*, OECD Tax Policy Studies, No. 11.

1. Beschrijving van de problematiek

1.1 *Het Belgisch stelsel*

1.1.1 Algemene principes

Een *call*-aandelenoptie is een verkoopbelofte waarbij de uitgever er zich toe verbindt aandelen te verkopen tegen een op het ogenblik van de uitgifte van de optie bepaalde prijs. De call-optie geeft de houder het recht om gedurende een periode of op een welbepaald tijdstip een bepaalde hoeveelheid aandelen te kopen tegen een vooraf vastgestelde prijs, de uitoefenprijs. De verkoper verbindt er zich toe de aandelen tegen de uitoefenprijs te leveren indien de houder zijn recht wenst uit te oefenen (3).

Wat aandelenopties betreft, kunnen vier sleutelmomenten onderscheiden worden:

- de toekenning van de aandelenoptie,
- de onvoorwaardelijke verwerving. Deze laatste komt immers niet noodzakelijkerwijs overeen met de toekenning. Een minimale werkzaamheidsperiode kan bijvoorbeeld opgelegd worden vooraleer de opties definitief verworven worden. Deze periode wordt “vesting period” genoemd.
- de uitoefening van de optie door de begunstigde. Er kan opnieuw een tijdspanne verlopen tussen het einde van de *vesting period* en de periode waarin het recht kan worden uitgeoefend.
- de verkoop van de verworven aandelen, die eveneens kan voorafgegaan worden door een opgelegde minimale periode waarin de aandelen worden aangehouden.

De wet van 26 maart 1999 betreffende het Belgisch actieplan voor de werkgelegenheid heeft de basisprincipes vastgelegd van het huidige fiscale stelsel van de aandelenopties (4). Aanpassingen daaraan werden vervolgens aangebracht door de wet van 24 december 2002 (verlenging van de uitoefenperiode zonder bijkomende fiscale last, modaliteiten voor het aanvaarden van het aanbod) en door de economische herstellwet van 27 maart 2009 (verlenging van de uitoefenperiode zonder bijkomende fiscale last).

Vóór de invoering van de wet uit 1999 werd de belasting geheven bij de uitoefening van de optie, in het kader van een van het gemeenrecht afwijkend stelsel voorzien in artikel 45 van de wet van 27 december 1984. De aldus verwezenlijkte winst moest als beroepsinkomen belast worden; dit werd gerechtvaardigd door het feit dat de “oude” opties werden aangeboden aan de begunstigde in zijn hoedanigheid van werknemer (5). Het uit de uitoefening van de optie resulterende voordeel kon echter vrijgesteld worden mits naleving van een aantal voorwaarden.

De rechtspraak was echter verdeeld tussen de belasting bij de toekenning en de belasting bij de uitoefening. Twee arresten van het Hof van Cassatie die van na de wet van 1999 dateren (6) hebben de rechtspraak bepaald. Het Hof van Cassatie heeft geoordeeld dat de belasting bij de toekenning en niet bij de uitoefening van de optie moest gebeuren. De aangehaalde argumenten zijn de volgende:

-
- 3 Het specifieke geval van de warrants wordt hier buiten beschouwing gelaten. Met warrants kunnen de begunstigden bij een latere kapitaalverhoging een aantal nieuwe aandelen van de vennootschap tegen een vooraf afgesproken prijs verwerven.
  - 4 De wet van 1999 heeft de regeling met betrekking tot de zogenaamde gereguleerde plannen vervangen, die werd ingevoerd door de wet van 27 december 1984, artikel 45.
  - 5 J.-L. DAVAIN en D. ECTORS, *Les options sur actions : risques ou opportunités ?* Kluwer, 2010.
  - 6 Cass., 16 januari 2003; Cass., 7 november 2003.

- Om te bepalen of de werknemer een voordeel van alle aard krijgt dat belastbaar is als bezoldiging, moet het tijdstip van de toekenning van de optie in aanmerking worden genomen. Op dit moment ontstaat er een recht in het vermogen van de werknemer, omwille of naar aanleiding van zijn baan, waarvan de waarde geraamd kan worden. Er dient een duidelijk onderscheid te worden gemaakt tussen de aard van een voordeel en de raming van de waarde van dit voordeel. Volgens het Hof van Cassatie bestaat het voordeel zodra de optie wordt toegekend. De raming van de waarde van het voordeel kan daarentegen leiden tot discussies.
- Wat de uitoefening van de optie betreft, gaat het om de uitoefening van een recht dat, sinds de toekenning van de optie, deel uitmaakt van het privévermogen van de werknemer. De mogelijke verkrijging van een meerwaarde bij de uitoefening van de optie valt buiten het toepassingsgebied van de personenbelasting. Het gaat om een voordeel dat niet op basis van de beroepsactiviteit werd verkregen, maar als gevolg van het koersverloop op de beurs. Noch de uitoefening van de optie noch de latere realisatie van een mogelijke meerwaarde op de aandelen vertegenwoordigt bijgevolg een *beroepsinkomen* voor de begunstigde natuurlijke persoon.

De wetgever heeft in 1999 precies deze aanpak gevolgd. De principes van het aldus ingevoerde stelsel zijn de volgende:

- het fiscaal stelsel van de aandelenopties betreft alle vennootschappen en niet alleen de beursgenoteerde vennootschappen
- de begunstigde is iedere persoon die verbonden is aan de activiteiten van de onderneming (7)
- de toekenning van aandelenopties wordt belast als een voordeel van alle aard
- de belasting vindt plaats bij de toekenning van de optie, meer bepaald op de 60^e dag na het aanbod mits schriftelijke aanvaarding binnen die periode
- het voordeel van alle aard dat voortvloeit uit de toekenning van de opties, wordt vrijgesteld van sociale bijdragen.

De vestiging van de belasting bij de toekenning is een van de voornaamste nieuwigheden van de wet van 1999. Er was immers gebleken dat het stelsel van 1984, dat weinig aantrekkelijk was, weinig toegepast werd.

Het huidige belastingstelsel kan beschouwd worden als optioneel in de mate dat er vanuit een fiscaal oogpunt wordt uitgegaan dat de begunstigde het aanbod heeft geweigerd, indien hij het niet schriftelijk heeft aanvaard binnen de 60 dagen na het aanbod. Indien de begunstigde het aanbod niet schriftelijk aanvaardt of indien hij het aanbod vanaf de 61^e dag aanvaardt, wordt de optie daarentegen vanuit een wettelijk oogpunt volgens het burgerlijk recht beschouwd als toegekend. Zij zal echter niet belast worden volgens de hierboven beschreven principes maar wel, op het tijdstip van de uitoefening, als beroepsinkomen, ten bedrage van het verschil tussen de marktwaarde op het tijdstip van de uitoefening en de uitoefenprijs (regeling van de latente meerwaarde bij de uitoefening van de optie). Wanneer de belasting op het tijdstip van de uitoefening plaatsvindt, zijn de sociale bijdragen verschuldigd.

---

7 Met inbegrip van de non-profit sector.

Deze laatste benadering wordt in de praktijk zeer vaak gebruikt om problemen te vermijden bij uitoefening van beroepsactiviteiten in verschillende Staten waarbij de ene de optie bij de toekenning belast en de andere bij de uitoefening (mogelijke dubbele belasting) of om de betaling van een belasting bij de toekenning te vermijden in een onzekere context wat betreft de evolutie van de waarde van de onderliggende aandelen (*option out of the money*).

De mogelijke keuze tussen deze twee regelingen heeft echter nadelen: ingewikkeld administratief beheer van het optieplan voor de werkgever, parafiscale weerslag en -meerkosten. Hoewel het uit de toekenning van de opties voortvloeiende voordeel van sociale bijdragen wordt vrijgesteld, is dit immers niet het geval voor het voordeel dat resulteert uit de uitoefening van de opties.

Bij nalezing van de memorie van toelichting van de wet van 26 maart 1999 (8) kan men zich afvragen of het aspect “beloningspakket” in de praktijk niet zwaarder weegt dan de oorspronkelijke bedoeling van de wetgever. Volgens deze memorie van toelichting was het immers de bedoeling om de managers en de medewerkers “meer te betrekken bij de toekomstige groei van de onderneming en hen aan te sporen om hiertoe bij te dragen”. De fidelisering van competente en gemotiveerde medewerkers werd nagestreefd. Talrijke aandeeloptieplannen hebben ondertussen echter betrekking op aandelen van een derde vennootschap, die bijgevolg noch de vennootschap van de werkgever noch zelfs een vennootschap uit dezelfde groep is. In dat specifieke geval heeft de begunstigde geen rechtstreeks belang meer bij de goede gezondheid van zijn onderneming maar de impact van de fidelisering via het beloningspakket blijft behouden. Door de mogelijkheid te bieden aandelenoptieplannen toe te kennen bij werkgevers die geen vennootschapsstructuur hebben, wordt vermeden dat deze werkgevers (en hun betrokken werknemers) een zwaardere fiscale en parafiscale druk op de loonmassa zouden ondergaan dan werkgevers met een vennootschapsstructuur.

1.1.2 Raming van de waarde van het voordeel van alle aard

De aandelenopties worden in het algemeen ten kosteloze titel toegekend aan de begunstigden. Wanneer dat niet het geval is, zal het belastbaar voordeel verminderd worden met de door de begunstigde betaalde bijdrage.

Anderzijds, wanneer de uitoefenprijs van de optie lager ligt dan de waarde van de onderliggende aandelen op het tijdstip van het aanbod (eventuele reductie), maakt het verschil deel uit van het voordeel van alle aard. Deze “korting” wordt ook niet vrijgesteld van sociale bijdragen.

Beursgenoteerde opties

Wat de beursgenoteerde opties betreft, levert de markt de waarde van het voordeel van alle aard (VAA): het gaat om de optiekoers bij het sluiten van de markt op de dag voorafgaand aan het aanbod. In de praktijk komen dergelijke gevallen echter niet vaak voor.

---

8 Wetsontwerp betreffende het Belgisch actieplan voor de werkgelegenheid 1998 en houdende diverse bepalingen, *Memorie van toelichting*, parlementair document 49K 1912/001.

Niet-beursgenoteerde opties

Wat de niet-beursgenoteerde opties betreft, wordt de VAA-waarde forfaitair vastgesteld als een percentage (18% sinds 1 januari 2012, 15% voordien) van de waarde van de onderliggende aandelen op het ogenblik van het aanbod, verhoogd met het positieve verschil tussen de waarde van het aandeel en de uitoefenprijs van de optie. Voor opties op meer dan vijf jaar wordt dit percentage met 1% verhoogd per jaar of gedeelte van een jaar dat de vijf jaar overschrijdt. Zo wordt het VAA forfaitair geraamd op 20% van de waarde van de onderliggende aandelen indien het aandelenoptieplan erin voorziet dat de opties zeven jaar na de toekenning kunnen uitgeoefend worden.

Deze percentages worden gehalveerd wanneer er de volgende voorwaarden voldaan zijn:

- de uitoefenprijs wordt definitief vastgesteld op het ogenblik van het aanbod;
- de optie kan niet worden uitgeoefend vóór het einde van het derde jaar noch na het einde van het tiende jaar volgend op dat waarin het aanbod heeft plaatsgevonden;
- het risico van waardevermindering van de aandelen mag niet afgedekt worden door de vennootschap die de optie toekent;
- de optie moet betrekking hebben op aandelen van de vennootschap ten behoeve waarvan de beroepswerkzaamheid wordt uitgeoefend of op aandelen van een ermee verbonden vennootschap;
- de overdracht onder levenden is niet toegelaten. Slechts de overdracht wegens overlijden is toegelaten.

1.1.3 Fiscale behandeling in de vennootschapsbelasting

De onderneming die opties toekent, neemt een verbintenis op zich waarvan de waarde niet gekend is op het ogenblik van de toekenning van de opties. Deze waarde zal immers slechts gekend zijn wanneer de opties zullen worden uitgeoefend. In deze context kan de onderneming kiezen tussen verschillende mogelijkheden:

- zij kan de aandelen rechtstreeks verwerven en in portefeuille houden tot op de dag van de uitoefening;
- zij kan zich indekken door dezelfde optieposities in te nemen ten opzichte van de opties toegekend aan de begunstigde;
- indien zij noch voor de eerste noch voor de tweede mogelijkheid kiest, moet zij voorzieningen aanleggen voor haar toekomstige verbintenissen; bij de uitoefening verwerft zij de aandelen en wendt zij de voorziening aan;
- een vierde mogelijkheid bestaat erin nieuwe aandelen uit te geven bij de uitoefening van de opties.

Wanneer de onderneming de aandelen rechtstreeks verwerft, heeft deze verrichting geen invloed op het boekhoudkundig resultaat, daar de aandelen in het actief van de onderneming blijven. Het resultaat wordt slechts beïnvloed wanneer de optie wordt uitgeoefend. In dit geval, uitgaande van de hypothese dat de vennootschap de aandelen verwerft tegen een prijs die overeenkomt met de uitoefenprijs, zal het resultaat voor de vennootschap a priori neutraal zijn op het tijdstip van de uitoefening van de optie.

Wanneer de onderneming zich indekt door zelf een optiepositie in te nemen, zijn de betaalde premies aftrekbaar, behalve indien de onderneming haar indekkingsoptie uitoefent om de aandelen aan de begunstigde te leveren.

Wanneer de onderneming voor een voorziening kiest, moet het bedrag van deze laatste aan het einde van het jaar aangepast worden op basis van het verschil tussen de waarde van de aandelen (de beurskoers voor de beursgenoteerde aandelen en de reële waarde voor de niet-beursgenoteerde aandelen) en de uitoefenprijs, vermenigvuldigd met het aantal toegekende en nog geldige opties (bijvoorbeeld, met uitsluiting van de opties die werden toegekend aan personen die geen deel meer uitmaken van de onderneming). De “waarschijnlijkheid van uitoefening” kan ook in aanmerking worden genomen. De begunstigde zal immers zijn recht niet uitoefenen als de aandelenkoers op het ogenblik van de uitoefening lager ligt dan de uitoefenprijs (9). De aanleg van deze voorziening verhoogt de lasten en stijft een passivarekening waarvan het bedrag op de balansdatum moet overeenkomen met de waarde van de aandelen, vermenigvuldigd met het aantal nog steeds lopende opties en de kans op uitoefening. Vanuit fiscaal oogpunt is de voorziening, die wordt aangelegd om een minderwaarde op aandelen in te dekken, niet aftrekbaar.

Wanneer de vennootschap bij de uitoefening van de optie aandelen verwerft en deze verkoopt aan de houder van de optie:

- boekt zij enerzijds een minderwaarde die gelijk is aan het verschil tussen de beurskoers en de uitoefenprijs; en
- wendt zij anderzijds de aangelegde voorziening aan.

Op boekhoudkundig vlak is er in het boekjaar een netto-kost indien de kost voor de onderneming (het verschil tussen de waarde van de aandelen en de uitoefenprijs) uiteindelijk hoger ligt dan de aangelegde voorziening. In het tegenovergestelde geval is er een winst. Er zal bijvoorbeeld een netto-kost zijn indien de kans op uitoefening lager dan 100% werd ingeschat in de laatste balans vóór de uitoefening en/of indien de beurskoers tussen deze balans en het tijdstip van de uitoefening toenam.

Op fiscaal vlak zal het resultaat het volgende zijn:

- de op de aandelen verwezenlijkte minderwaarde zal niet aftrekbaar zijn,
- het uit het aanwenden van de voorziening voortvloeiende resultaat zal niet belastbaar zijn.

De niet-aftrekbaarheid van de minderwaarde met betrekking tot de aandelen die in het kader van het aandelenoptieplan worden verworven, wordt bevestigd door recente vonnissen en arresten. Volgens deze laatste mag de vennootschap de toekenning van aandelenopties niet beschouwen als deel uitmakend van het beloningspakket van het leidinggevend kader en mag zij het uit deze aandelenopties resulterende verlies niet behandelen als een aftrekbare last. Het verlies dat voortvloeit uit het verkopen door de vennootschap van de effecten (aan de begunstigde van de optie) tegen een lagere prijs dan de verwervingsprijs van deze aandelen, moet beschouwd worden als een niet-aftrekbare minderwaarde op aandelen.

In zijn antwoord op een parlementaire vraag heeft de Minister overigens bevestigd dat de minderwaarde die resulteert uit het verkopen aan de begunstigden van effecten tegen een verminderde prijs (uitoefenprijs) valt onder het toepassingsgebied van artikel 198, 7°, WIB92 en bijgevolg niet aftrekbaar is.

---

9 Cf. het advies 2012/3 van de Commissie voor Boekhoudkundige Normen omtrent aandelenoptieplannen.

De kost die uit de toekenning en de uitoefening van de optie voortvloeit, mag derhalve niet afgetrokken worden door de vennootschap.

Wanneer de vennootschap nieuwe aandelen uitgeeft, is er geen kost: de kost van de uitoefening van de opties is ten laste van de bestaande aandeelhouders.

1.2 De stelsels die van kracht zijn in de andere Europese landen

Een tabel die het fiscaal stelsel van de aandelenopties in verschillende Europese landen vergelijkt, staat in bijlage. Het gaat om de buurlanden (F, D, NL, Lux), het Verenigd Koninkrijk en een Scandinavisch land, namelijk Finland.

De vergelijkende tabel (10) behandelt achtereenvolgens (a) het tijdstip waarop het voordeel wordt belast, (b) de belastbare grondslag en de aanslagvoet.

De voornaamste vaststellingen zijn de volgende:

- In bijna alle onderzochte landen vindt de belasting plaats bij de uitoefening. De belasting bij de toekenning is slechts van toepassing in België en, alleen voor overdraagbare opties, ook in Luxemburg;
- In de andere onderzochte landen wordt de belastbare grondslag in het algemeen bepaald op basis van het verschil tussen de waarde van de aandelen op het tijdstip van de uitoefening en de door de begunstigde betaalde uitoefenprijs. Volgens het Duitse algemene stelsel wordt deze belastbare grondslag belast als een voordeel van alle aard en bijgevolg tegen het standaardtarief, net als beroepsinkomsten. Dit is eveneens het geval in Nederland en in Finland. Althans in theorie wordt dit principe eveneens toegepast in het Verenigd Koninkrijk, maar onder voorbehoud van verschillende preferentiële stelsels waardoor zowel de inkomstenbelasting als de *National Insurance Contribution* (11) kunnen vermeden worden. In Luxemburg wordt deze belastbare grondslag tegen 15% belast als winstuitkering. In Frankrijk hangt de aanslagvoet af van het tijdstip van de overdracht van de aandelen;
- Preferentiële fiscale stelsels bestaan in de meeste onderzochte landen.

In het voorstel dat aan de Afdeling meegedeeld werd, komt de administratie tot de conclusie dat België het enige land van de Europese Unie is dat de aandelenopties die worden toegekend aan een werknemer of een bedrijfsleider bij de toekenning belast. In alle andere landen worden de aandelenopties belast bij de uitoefening. De administratie herinnert aan het volgende: *“Niet-beursgenoteerde opties worden daarbij forfaitair geraamd in functie van de waarde van het onderliggende aandeel en de looptijd; onder bepaalde voorwaarden wordt dit voordeel gehalveerd. De werkelijke voordelen verkregen bij de uitoefening zelf van de opties, bij de vervreemding van de opties, of bij de vervreemding van de aandelen verworven bij de uitoefening van de optie, vormen in principe geen belastbaar beroepsinkomen”*.

Bijlage 1 detailleert eveneens de bijeengebrachte informatie omtrent de sociale bijdragen. Hieruit blijkt dat op de inkomsten die voortvloeien uit de uitoefening van de opties in de meeste gevallen sociale bijdragen verschuldigd zijn. In bepaalde landen zijn de sociale bijdragen evenwel geplafonneerd, waardoor de onderwerping bijgevolg slechts theoretisch kan zijn.

---

10 Bronnen: vooral de *Tax Research Platform* van het International Bureau of Fiscal Documentation (IBFD) en in tweede instantie de nationale ministeries van Financiën.
 11 Het gaat om de persoonlijke ziekteverzekeringsbijdragen.

2. Voorstel van de administratie

De administratie is van mening dat *“dit systeem vaak oneigenlijk wordt gebruikt, dat de werkelijke waarde meestal significant meer bedraagt dan de belaste (forfaitaire) waarde van de opties en dat de waarde van niet-beursgenoteerde opties vaak niet eenduidig kan vastgesteld worden”*.

Concreet wordt voorgesteld de wettekst te wijzigen aan de hand van de volgende principes :

- Het tijdstip waarop het voordeel belastbaar wordt te hechten aan het moment van effectieve uitoefening of overdracht van de opties (in plaats van bij de toekenning);
- Het belastbaar bedrag van het voordeel eenvoudig gelijk te stellen aan de werkelijke waarde bij de verkrijger, namelijk de waarde van de bij de uitoefening van de opties verkregen aandelen (verminderd met de uitoefenprijs) of van het bij de vervreemding van de opties verkregen bedrag; gezien de wet van 26 maart 1999 onder andere tot doel had de betrokkenheid tussen de werknemer en de onderneming te bevorderen, kan eventueel in functie van de werkelijke bezitsduur van de opties een vermindering van het principieel belastbaar voordeel worden toegekend.

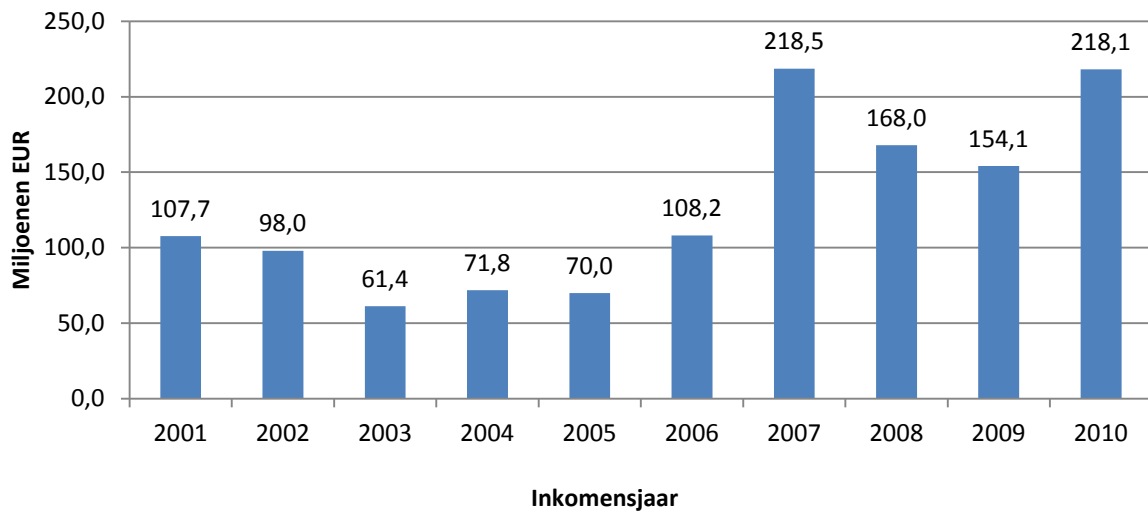
De administratie is van mening dat een dergelijk stelsel:

- *“volledig in overeenstemming is met artikel 36 WIB92 (de “werkelijke waarde” bij de verkrijger);*
- *meer uniform aansluit bij de in de Europese Unie gangbare modellen;*
- *het oneigenlijk gebruik van de aandelenoptieplannen drastisch vermindert (inzonderheid de constructies met liquide aandelenopties) zonder nood aan specifieke of algemene antimisbruikbepalingen;*
- *het overbodig maakt de feitelijke en juridische omstandigheden eigen aan elk aandelenplan of optieplan te moeten onderzoeken, in het licht van het belasten van een zeker voordeel (art. 43, §8, W 26.3.1999), van de herkwalificatie tot bezoldiging, van de toepassing van de simulatieleer, enz.;*
- *de vraag tot een verliescompensatieregeling vermijdt wanneer het werkelijk genoten voordeel lager is dan het bij de toekenning forfaitair belaste voordeel, of zelfs onbestaande (bijvoorbeeld bij beurscrashes, bij faillissement, bij uitoefeningsverbod (niet-concurrentiebeding) wanneer de werknemer de onderneming verlaat, enz.);*
een meer coherent stelsel voorziet voor in internationale context tewerkgestelde werknemers, waardoor dubbele belasting (wegens de verschillende belastbare tijdstippen) vermeden wordt.”

3. Statistische gegevens

De fiscale statistieken geven het bedrag van de belastbare voordelen van alle aard, bepaald zoals hierboven beschreven.

Het blijkt dat het belastbare bedrag van de voordelen van alle aard sterk varieert van jaar tot jaar. Voor de laatste jaren bedraagt het ongeveer 200 miljoen EUR. Voor de onderzochte periode ligt het tussen 0,1 en 0,2% van het totaal van de belastbare bruto-vergoedingen van de werknemers en de bedrijfsleiders. Bemerkt het conjunctuurgevoelige patroon en de niveauverhoging in 2007, deze zou voortvloeien uit een verruiming van in aanmerking komende opties na de uitvaardiging van enkele rulings.

*Grafiek 1***Bedrag van toekenning van aandelenopties**

Bron: FOD Financiën – Statistiek van de PB

Tabel 1 geeft de verdeling van de overeenkomende voordelen van alle aard per klasse van het globaal belastbaar inkomen (GBI). De “take-up” is het percentage van de belastingplichtigen dat in een gegeven inkomensklasse voordelen van alle aard (VAA) aangeeft als gevolg van de toekenning van aandelenopties. De “take-up” is zeer bescheiden aan de onderkant en in het midden van de inkomensverdeling, maar neemt aanzienlijk toe aan de bovenkant van de inkomensverdeling. Het VAA-gemiddelde, uitgedrukt in procent van het GBI-gemiddelde, vertoont een U-patroon. Onderaan de inkomensschaal zijn er namelijk slechts weinig belastingplichtigen die een dergelijke VAA aangeven, maar het verkregen VAA is zeer omvangrijk in verhouding tot hun globaal belastbaar inkomen, ondanks het feit dat het om bescheiden bedragen gaat in absolute termen. De hoge ratio is dan ook eerder het gevolg van het lage GBI dan van de toekenning van aandelenopties.

Tabel 1
Voordelen van alle aard voortvloeiend uit de toekenning van aandelenopties
Verdeling per GBI-klasse (jaar 2010)

GBI-Klassen			Aantal	Take-up%	Bedrag	Gemiddelde	In % GBI-gemiddelde
1	0	5.000	28	0,0%	17.160	613	37,8%
2	5.000	10.000	43	0,0%	51.544	1.199	15,4%
3	10.000	12.500	26	0,0%	30.734	1.182	10,3%
4	12.500	15.000	52	0,0%	78.697	1.513	11,1%
5	15.000	17.500	78	0,0%	124.512	1.596	9,9%
6	17.500	20.000	144	0,0%	194.700	1.352	7,2%
7	20.000	22.500	213	0,1%	266.911	1.253	5,9%
8	22.500	25.000	298	0,1%	429.131	1.440	6,1%
9	25.000	27.500	350	0,1%	577.728	1.651	6,3%
10	27.500	30.000	409	0,2%	815.044	1.993	6,9%
11	30.000	32.500	430	0,2%	840.217	1.954	6,3%
12	32.500	35.000	482	0,3%	1.084.556	2.250	6,7%
13	35.000	37.500	493	0,3%	1.221.989	2.479	6,8%
14	37.500	40.000	532	0,4%	1.338.266	2.516	6,5%
15	40.000	42.500	569	0,5%	1.598.397	2.809	6,8%
16	42.500	45.000	518	0,5%	1.446.008	2.792	6,4%
17	45.000	50.000	1.080	0,6%	3.202.677	2.965	6,3%
18	50.000	62.500	2.780	0,9%	9.949.327	3.579	6,4%
19	62.500	75.000	2.788	1,6%	11.466.976	4.113	6,0%
20	75.000	100.000	4.919	3,3%	26.545.878	5.397	6,3%
21	100.000	125.000	3.273	6,8%	25.171.382	7.691	7,0%
22	125.000	150.000	2.026	10,5%	22.006.505	10.862	8,0%
23	150.000	250.000	2.819	15,1%	52.525.141	18.633	10,2%
24	250.000	1.000.000	877	18,3%	47.583.112	54.257	14,8%
25	1.000.000	En meer	34	23,0%	9.502.376	279.482	15,1%
Totaal			25.261	0,4%	218.068.968	8.633	0,1%

Bron: FOD Financiën – Statistiek van de PB

(*) De take-up wordt gedefinieerd als het percentage van de belastingplichtigen uit een bepaalde inkomensklasse dat geniet van de toekenning van aandelenopties die een belastbaar voordeel van alle aard vormen.

4. Welke beginselen voor de belasting van aandelenopties?

4.1 *Gaat de belasting op het ogenblik van de toekenning in tegen de neutraliteit van de belastingen?*

Als beginsel kan men stellen dat het belastingstelsel een keuze van verloningswijze, die voornamelijk economisch van aard is, niet moet verstoren. *De globale belasting (fiscaliteit en sociale zekerheid) zal neutraal zijn indien er in de vennootschapsbelasting aftrek is voor de kosten voor het verlenen van aandelenopties is en indien er, in hoofde van de begunstigde, een identieke belasting is als die op de lonen:* dit is het beginsel van neutraliteit zoals geponeerd in een studie van de OESO (2005) (12). Volgens deze studie laat dit beginsel ook toe de neutraliteit te verzekeren in het geval van onzekerheid over de waarde van aandelen. Volgens dezelfde bron geldt dit zowel wanneer de belasting plaats vindt op het moment van de effectieve uitoefening als op het moment van de toekenning, op voorwaarde dat de belastbare grondslag overeenstemt met de “fair market value” van de optie en dat de markt efficiënt werkt.

Dit beginsel volledig toepassen zou in de eerste plaats vereisen dat de fiscale aftrekbaarheid van de kosten voor het verlenen van aandelenopties in de vennootschapsbelasting, op dezelfde manier als voor de lonen, verzekerd wordt. Dit is niet volledig het geval aangezien de last als gevolg van het verlenen van aandelenopties niet aftrekbaar is, behalve voor de indekkingsoptie en onder voorbehoud van de hierboven vermelde opmerking (13).

Het beginsel van neutraliteit vereist daarentegen geen belasting op het moment van de effectieve uitoefening: zoals hierboven aangehaald is de belasting op het ogenblik van de toekenning verenigbaar met dit beginsel, zolang de waarde van de optie bij de toekenning overeenkomt met haar marktwaarde (*fair market value*).

Het probleem met het huidige belastingstelsel zou dus niet het moment van de belasting zijn, maar de waardering van de fiscale en parafiscale belastbare grondslag. Dit leidt tot een verschil in de effectieve belasting tussen aandelenopties en lonen. Maar de neutraliteit kan bereikt worden in het geval van belasting op het ogenblik van de toekenning.

De strikte naleving van het beginsel van neutraliteit zou in elk geval eveneens vereisen dat de last aftrekbaar is in hoofde van de onderneming, welke ook de gekozen modaliteiten zijn om deze last te dekken.

4.2 *Is vereenvoudiging een argument om te belasten op het moment van uitoefening, eerder dan op het moment van toekenning?*

De Afdeling *deelt de mening van de administratie niet dat belasten op het ogenblik van uitoefening een vereenvoudiging is.*

Het huidige systeem is gebaseerd op een vaste jurisprudentie van het Hof van Cassatie met betrekking tot de timing van de belasting en schikt zich naar de algemene beginselen van het burgerlijk recht en het fiscaal recht. Het belasten op het moment van uitoefening is in het huidige stelsel in feite een keuze van de belastingbetaler.

12 OECD (2005), *The Taxation of Employee Stock Options*, OECD Tax Policy Studies, No. 11, pp 9-32.

13 Zie hierboven, p.7.

Verschillende argumenten die de Administratie aanhaalt, hebben betrekking op, naar haar oordeel, onbillijk gebruik of misbruik van het huidige belastingstelsel. Wat de billijkheid betreft, vormt de raming van de waarde van het voordeel van alle aard en de vrijstelling van sociale bijdragen het probleem, eerder dan het tijdstip van de belasting. Wat betreft het misbruik van het stelsel van de aandelenopties, toont de administratie niet aan waarom de bestaande wettelijke bepalingen en met name de anti-misbruikbepalingen niet zouden kunnen zorgen voor de correcte toepassing van de wet, temeer daar de ondernemingen in geval van twijfel zich ervan kunnen verzekeren dat de wettelijke bepalingen worden nageleefd door een aanvraag tot voorafgaande ruling in te dienen bij de Dienst voorafgaande beslissingen. Er dient echter te worden vermeld dat een praktijk, hoewel zij in overeenstemming is met de wet, kan afwijken van de oorspronkelijke betrachting van de wetgever en er zelfs mee in strijd kan zijn; in verband met aandelenopties vermeldde de Dienst voorafgaande beslissingen in dit opzicht in zijn jaarverslag 2008 het volgende: *“Door gebruik te maken van een economisch veel te lage, forfaitaire waardering bij de toekenning van de BEVEK-opties en de verkoop van de opties (na één jaar) aan hun werkelijke (veel hogere) economische waarde, laat de Wet oneigenlijk gebruik toe. Immers deze forfaitaire waardering van opties wordt niet enkel toegestaan voor aandelen van de vennootschap waarmee de begunstigde beroepsmatig is verbonden (...) maar wordt ook toegepast voor opties op andere aandelen, en daarenboven wordt geen enkele taxatie meer doorgevoerd bij uitoefening. Deze mogelijke misbruiken kunnen enkel wettelijk worden geregeld.”*

Het Belgische belastingstelsel zou verder geen onoverkomelijk probleem mogen opleveren op het niveau van de toepassing van de internationale verdragen ter voorkoming van dubbele belasting, ook al vindt de belasting vaker bij de uitoefening plaats in de andere Europese landen: een circulaire werd expliciet gewijd aan de problematiek en geeft aan hoe de mogelijke problemen kunnen worden opgelost (14). De risico's op dubbele belasting zijn bijgevolg beperkt.

Anderzijds kan het gevaar van dubbele niet-belasting slechts opduiken indien de begunstigde vrijwillig afziet van belasting op het moment van toekenning. Aangezien een belasting op het ogenblik van uitoefening het meest courant is in andere landen, is het risico op dubbele niet-belasting bijgevolg beperkt. Indien de begunstigde inwoner is van een ander land op het moment van de uitoefening van het optierecht, is het zeer waarschijnlijk dat hij niet zal kunnen genieten van eventuele voordelige stelsels die in dat land gelden, aangezien de opties er niet toegekend zullen zijn.

4.3 Wat verklaart de lagere effectieve belasting?

Zoals hierboven aangegeven ligt het voordeel van het belastingstelsel van aandelenopties in de lagere effectieve belasting, als gevolg van de forfaitaire waardering of de vrijstelling van sociale bijdragen wanneer de belasting bij de toekenning plaatsvindt. Er dient echter aan herinnerd te worden dat het voordeel slechts bestaat in zoverre de aandelenkoers voldoende opgelopen is zodat de bij de toekenning toegepaste belasting effectief lager uitvalt dan het belastingbedrag dat zou voortgevloeid zijn uit de belasting bij de uitoefening.

Dit vormt zeker een afwijking van het beginsel van neutraliteit. Het gaat in feite over een afweging tussen de criteria effectiviteit en billijkheid, waarbij de balans duidelijk overhelt in het voordeel van het eerst genoemde criterium.

---

14 Cf. circulaire AFZ/2005-0652 van 25 mei 2005 en het addendum daarbij van 11 oktober 2005.

De horizontale billijkheid zou in feite vereisen dat de belastingheffing gelijk is ongeacht de wijze van verloning van de beroepswerkzaamheden. Net als in vele andere domeinen, zou het opvolgen van het beginsel van neutraliteit voldoen aan het criterium van horizontale billijkheid.

Door het feit dat de begunstigden van het huidige stelsel zich duidelijk concentreren in de hogere inkomensklassen, gaat de geringere effectieve belastingheffing van aandelenopties anderzijds in tegen de progressiviteit van de belastingen.

Het was evenwel de betrachting van de wetgever om door middel van het invoeren van dit specifiek fiscaal regime, een in vergelijking met de andere landen competitief belastingstelsel te creëren. Dit voornemen blijkt duidelijk uit de Memorie van toelichting: *“Onze ondernemingen zijn steeds meer op internationaal niveau actief en krijgen, bijgevolg, te maken met de concurrentie van de ondernemingen uit de buurlanden of de Angelsaksische landen. Deze ondernemingen kunnen actief beroep doen op aandelenopties teneinde hun managers en hun medewerkers meer te betrekken bij de toekomstige groei van de onderneming en hen aan te sporen om hiertoe bij te dragen. Het betreft vooral groeiondernemingen - in zeer concurrentiële groeisectoren - die vlug evolueren. In ons land zijn deze ondernemingen zeer belangrijk voor de werkgelegenheid en het behoud of de ontwikkeling van gespecialiseerde know-how. Het is belangrijk aan al onze ondernemingen, ongeacht hun activiteitssector, een regeling ter beschikking te stellen die hen toelaat het hoofd te bieden aan de concurrentie met buitenlandse ondernemingen en bijgevolg hen de mogelijkheid te bieden een beroep te doen op “stock option plans” om bekwame en gemotiveerde medewerkers aan te trekken en hen bij de onderneming te betrekken”* (15).

De Afdeling ziet niet in waarom ***de argumenten van de wetgever thans minder relevant zouden zijn dan destijds. Indien blijkt dat praktijken afwijken van de economische bestaansredenen en van de betrachting van de wetgever, is de oplossing te vinden in de toepassing van de bestaande anti-misbruikmaatregelen.*** Zoals aangegeven hierboven vereist dit, volgens de Afdeling, geen overgang van een belasting bij toekenning naar een belasting bij uitoefening.

De Afdeling herinnert er aan dat de lagere effectieve belasting resulteert uit de belasting bij de toekenning en veronderstelt bijgevolg dat het aanbod binnen de 60 dagen schriftelijk werd aanvaard. De Afdeling is van mening dat het belastingstelsel dat in de andere gevallen van toepassing is, uitdrukkelijk in de wettekst zou moeten worden vermeld.

4.4 ***Slotbedenkingen***

De Afdeling is er zich van bewust niet alle aspecten van de problematiek behandeld te hebben.

Het feit dat het stelsel op relatief grote schaal gebruikt wordt en een lagere belasting voor bepaalde elementen van het loonpakket toelaat, onthult een veel omvangrijker probleem: het algemene profiel van de inkomstenbelasting. Aan de andere kant is het fiscaal en parafiscaal stelsel van aandelenopties niet het enige specifieke stelsel in het veel grotere domein van verloning op basis van resultaten. Elk van de drie stelsels (aandelenopties, winstdeelneming, niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen) heeft zijn eigen toepassingsveld en zijn eigen modaliteiten (zie bijlage 2), zonder dat dit duidelijk verantwoord wordt.

---

15 Wetsontwerp betreffende het Belgisch actieplan voor de werkgelegenheid 1998 en houdende diverse bepalingen, *Memorie van toelichting*, parlementair document 49K -1912/001 – 98/98, p. 7 en volgende.

De problematiek is dus veel breder maar de Afdeling heeft deze niet kunnen uitwerken in het huidige Advies, dat een punctueel voorstel behandelde en binnen een bijzonder kort tijdsbestek afgerond diende te worden.

De Afdeling wil de bijzondere aard van de voorgelegde opdracht benadrukken. Indien het gaat om de vereenvoudiging van de fiscaliteit is een globale visie wenselijk, waaruit algemene beginselen en een architectuur van het belastingsysteem afgeleid zouden kunnen worden. Het stuk per stuk behandelen van punctuele vragen bemoeilijkt de ontwikkeling van een globale visie.

BIJLAGEN

A.1 Internationale vergelijkingen

Moment van belastingheffing / belastbaar feit	
België	Op het moment van de toekenning, meer bepaald de 60 ^{ste} dag volgend op het schriftelijk geaccepteerd aanbod
Duitsland	Op het moment van de uitoefening van de optie
Frankrijk	Op het moment van de uitoefening van de optie (bovenmatige korting) / op het moment van de overdracht van effecten (winst bij uitoefening optie)
VK	Uitoefening van de optie
Luxemburg	In het geval van toekenning van opties op niet overgedragen of niet overdraagbare aandelen: belasting op het moment van de uitoefening In het geval van toekenning van overdraagbare opties (derden, andere werknemers en werkgever): belasting bij de toekenning
Nederland	Op het moment van de effectieve uitoefening of van de overdracht van de optie
Finland	Op het moment van de uitoefening van de optie
Belastbare grondslag van het voordeel, tarief en wijze van heffing	
België	<p><u>Belastbaar als voordeel van alle aard</u> op basis van de forfaitaire waarde hieronder vermeld, opgenomen in het globaal belastbaar inkomen</p> <p>Waardering van niet-beursgenoteerde opties tegen een vast tarief op basis van de waarde, van het moment van overdracht, van het onderliggende aandeel en van de duur</p> <p>Het toepasbare percentage hangt af van de duur en kenmerken van de aandelenopties. Het bedraagt in principe 18% (sinds 1 januari 2012) (in het geval van opties met een looptijd meer dan 5 jaar, wordt het tarief vermeerderd met 1% per jaar of deel van een jaar vanaf het vijfde jaar).</p> <p>De percentages worden gehalveerd wanneer aan verschillende voorwaarden wordt voldaan, waaronder het feit dat de optie niet mag zijn uitgeoefend binnen de drie jaar van overdracht of meer dan tien jaar na de overdracht.</p> <p>Geen belasting op het moment van uitoefening van de optie en dus geen belasting op mogelijke uitgedrukte of gerealiseerde meerwaarde.</p>
Duitsland	<p>Belasting als voordeel van alle aard (behalve indien de voorwaarden vervuld zijn voor toepassing van het specifieke stelsel)</p> <p><i>Belastbare grondslag:</i> verschil tussen de beurswaarde van aandelen op het moment van uitoefening van de optie en de aankoopprijs van de optie betaald door de werknemer op het moment van toekenning</p>

Frankrijk	<p>1. <u>De bovenmatige korting:</u></p> <p><i>Belastbare grondslag:</i></p> <p>het verschil tussen de verkoopprijs van het aandeel op het moment van toekenning van de optie en het bedrag waaraan de werknemer het recht heeft zijn opties uit te oefenen (uitoefenprijs).</p> <p><i>Tarief en wijze van heffing:</i></p> <p>Belastbaar indien de bovenmatige korting 5% van de waarde van effecten overschrijdt. In dat geval is enkel het gedeelte dat deze drempel overschrijdt belastbaar loon.</p> <p><i>X krijgt de mogelijkheid in te schrijven op aandelen aan 34 EUR terwijl de koers 41 EUR is. De korting bedraagt 17% (7 EUR). Het gedeelte dat de drempel van 5% overschrijdt wordt bijgevolg belastbaar als “salarissen en lonen” (geïntegreerd in de inkomstenbelasting).</i></p> <p>2. <u>De winst bij uitoefening van optie</u> (stelsel van toepassing op opties toegekend sinds 27 april 2000)</p> <p><i>Belastbare grondslag:</i></p> <p>Het verschil tussen de werkelijke waarde van het aandeel bij de uitoefening van de optie en de aankoopprijs/uitoefenprijs (eventueel na aftrek van de reeds belaste korting)</p> <p><i>Tarief en wijze van heffing:</i></p> <p>De winst bij uitoefening van de optie is belastbaar als aanvullende bezoldiging.</p> <p>Het tarief is afhankelijk van de vraag of de overdracht van aandelen plaats vindt binnen de vier jaar, tussen vier en zes jaar (overdracht na de periode van onbeschikbaarheid van vier jaar) of na zes jaar (overdracht na de bijkomende bezitstermijn van twee jaar).</p> <ul style="list-style-type: none"> - In het geval van overdracht tijdens de periode van onbeschikbaarheid van vier jaar, wordt de winst bij uitoefening van de optie belastbaar <u>volgens de regels die gelden voor salarissen en lonen</u>. Hierdoor vermeerderen voor de opties toegekend vanaf 16 oktober 2007 de sociale bijdragen tot 15,5% en geldt er een specifieke werknemersbijdrage. - In het geval van overdracht na de periode van onbeschikbaarheid van vier jaar (*), wordt het jaarlijkse gedeelte van de winst lager dan 152.500 EUR belast aan een forfaitair tarief van 30% en wordt het gedeelte van de winst hoger dan 152.500 EUR belast aan een forfaitair tarief van 41%. Er bestaat echter een mogelijkheid om de voordelen van de uitoefening van aandelenopties te beschouwen als beroepsinkomsten en te belasten aan de progressieve tarieven.
-----------	--

	<p>- Indien de overdracht zich voordoet na een bijkomende periode van twee jaar (periode van bewaring), wordt het jaarlijkse gedeelte van de winst lager dan 152.500 EUR belast aan een forfaitair tarief van 18% en wordt het gedeelte van de winst hoger dan 152.500 EUR belast aan een forfaitair tarief van 30%. Er bestaat echter de mogelijkheid om de voordelen van de uitoefening van aandelenopties te beschouwen als beroepsinkomsten en te belasten aan de progressieve tarieven.</p> <p>(*) De datum van toekenning van de opties is de start van de periode van onbeschikbaarheid van 4 jaar.</p> <p>(*) De drempel van 152.500 EUR wordt beoordeeld op het geheel van alle belastbare winsten bij uitoefening van de opties die werden gerealiseerd in de loop van het jaar door ieder lid van het fiscale huishouden.</p> <p><i>Voorbeeld</i></p> <p><i>Aankoopopties op aandelen werden toegekend aan een prijs van 160 EUR. De werkelijke waarde van het aandeel is 200 EUR. De overeengekomen korting is dus 40 EUR. De prijs van de aandelen in het jaar van de uitoefening van de optie bedraagt 300 EUR. De winst bij uitoefening van de optie is dus 140 EUR (300-160)</i></p> <ol style="list-style-type: none"> <i>1. Het jaar van de uitoefening van de optie: de bovenmatige korting wordt belast als bezoldiging ten waarde van 30 EUR, of $(200-160)-(0,05*200)$</i> <i>2. Het jaar van de overdracht van de aandelen: indien de overdracht gebeurt binnen de 4 jaar, wordt de winst bij uitoefening van de optie, na aftrek van de bovenmatige korting, belast als bezoldiging ten waarde van 110 EUR. Indien de overdracht gebeurt na 4 jaar, wordt de winst van 110 EUR belast aan 30% of 18% (al naar gelang de bewaringsperiode al dan niet werd gerespecteerd).</i>
VK	<p><i>Belastbare grondslag: verschil tussen de uitgifteprijs en de beurswaarde</i></p> <p><i>Tarief en modaliteiten van belasting: onderworpen aan de belasting op inkomens. Er bestaan echter meerdere voordeligere stelsels die toelaten de belasting op de inkomens en de persoonlijke ziekteverzekeringsbijdragen (<i>National Insurance Contribution</i>) te vermijden</i></p>
Luxemburg	<p>Het deel van de vergoeding aan aandeelhouders dat hoger is dan de verkoopprijs kan beschouwd worden als occult dividend. Indien de opties toegekend werden aan één persoon in zijn hoedanigheid van directeur/manager, worden ze als winstuitkering belast aan 15%</p>
Nederland	<p>Belastbaar als voordeel van alle aard en heffing via de bedrijfsvoorheffing (systeem sinds 2005)</p>
Finland	<p>Belastbaar als beroepsinkomsten</p> <p><i>Belastbare grondslag: De waarde op het moment van uitoefening van de optie, verminderd met de aankoopprijs van de optie</i></p>

Sociale bijdragen	
België	<p>Vrijstelling van socialezekerheidsbijdragen wanneer de belasting bij de toekenning plaatsvindt.</p> <p>Wanneer de uitoefenprijs van de optie lager ligt dan de waarde van de aandelen op het tijdstip van het aanbod (<i>options in the money</i>), moet het verschil (de korting) echter beschouwd worden als een bezoldiging vanuit een sociaal oogpunt, met heffing van sociale bijdragen.</p> <p>Als een zeker voordeel wordt toegekend aan de begunstigde, wordt dit voordeel ook beschouwd als een bezoldiging waarop sociale bijdragen verschuldigd worden.</p>
Duitsland	<p>De algemene beginselen met betrekking tot lonen worden nageleefd. Bij de uitoefening wordt de door de werknemer ontvangen winst beschouwd als beroepsinkomen. Zij valt dan ook onder het toepassingsgebied van Afdeling 19 van het Duitse Wetboek van de Inkomstenbelastingen en wordt volledig onderworpen aan de inkomstenbelasting. In principe zijn daarnaast sociale bijdragen verschuldigd.</p> <p>In het algemeen worden de verschuldigde bijdragen evenredig verdeeld over de werkgever en de werknemer.</p>
Frankrijk	<p><u>Uitsluiting uit de grondslag van de sociale bijdragen voor:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> - de reductie toegekend bij de toekenning van de opties, indien zij lager ligt dan 5%. De zogenaamde bijkomende reductie is, net als lonen onderworpen, aan de sociale bijdragen, zodra de optie wordt uitgeoefend. - de verwervingsmeerwaarde (i.e. de meerwaarde van het aandeel tussen de toekenningsdatum van de optie en de uitoefeningsdatum van de optie) indien de onbeschikbaarheidstermijn van vier jaren wordt nageleefd. Indien deze termijn niet wordt nageleefd, wordt deze meerwaarde onderworpen aan de sociale bijdragen, net als lonen. - de overdrachtsmeerwaarde (i.e. de meerwaarde tussen de uitoefeningsdatum van de optie en de datum van overdracht). <p><u>Maar onderwerping aan bepaalde sociale heffingen:</u></p> <p>Afhankelijk van de verschillende stappen van de procedure (toekenning van de opties, uitoefening van de opties en overdracht van de effecten), wordt de winst van de begunstigden onderworpen aan bepaalde sociale heffingen:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. de sociale heffingen op inkomens uit vermogen: 15,5% verschuldigd door de begunstigde op de verwervingsmeerwaarde en de overdrachtsmeerwaarde. 2. de specifieke bijdragen: <ul style="list-style-type: none"> - een werkgeversbijdrage waarvan het tarief sinds 2012 30% bedraagt (bijdrage op de waarde van de optie op het tijdstip van de toekenning daarvan); - een bijdrage sinds 2012 ten laste van de begunstigde tegen het tarief van 10% (bijdrage op de winst die resulteert uit de uitoefening van de optie).

UK	Preferentiële stelsels waardoor de inkomstenbelasting en de persoonlijke ziekteverzekeringsbijdragen kunnen vermeden worden.
Luxemburg	De fiscaal belastbare grondslag vormt de bijdragegrondslag. Op het vlak van de berekeningsmethode van de sociale bijdragen dienen de voordelen, die niet periodiek zijn, te worden beschouwd als gratificaties. Rekening houdend met de maximale bijdragegrens gebeurt het echter vaak dat er geen sociale bijdragen verschuldigd zijn op het voordeel van aandelenopties.
Nederland	De sociale bijdragen worden geheven wanneer de beroepsinkomsten worden belast.
Finland	Sinds 2006 moet de werkgever geen sociale bijdragen meer storten op de winst die voortvloeit uit de uitoefening van de aandelenopties. Op het tijdstip van de uitoefening moet de werknemer ziekteverzekeringsbijdragen storten ten belope van 1,33%.

A.2 Andere stelsels inzake resultaatsgebonden bezoldigingen

A.2.1 Niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen

Het stelsel van niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen of “loonbonus” is belastingvrij, tenminste tot het bereiken van een bepaald plafond. Het deel van de bonus dat de bovengrens overschrijdt, wordt gelijkgesteld met loon.

Deze bonus is een bijkomende vergoeding die wordt toegekend aan alle werknemers of aan een groep van werknemers van de onderneming. De toekenning ervan is gebonden aan het resultaat van de onderneming en meer bepaald aan vooraf bepaalde, al dan niet financiële doelstellingen, die objectief verifieerbaar zijn.

De toepassingsregels moeten opgenomen worden in een collectieve arbeidsovereenkomst of, voor de ondernemingen zonder vakbondsafvaardiging, het voorwerp uitmaken van een toetredingsprocedure. Deze laatste wordt beperkt tot de werknemers die recht hebben op de bonus, en moet onderworpen worden aan de sectorale paritaire overeenkomst. De belastingvrijstelling wordt toegekend ten belope van maximum 2.430 euro (bedrag inkomstenjaar 2012) per werknemer.

De belastingvrijstelling gaat momenteel gepaard met een vrijstelling van persoonlijke socialezekerheidsbijdragen (sociale bovengrens identiek aan fiscale bovengrens voor de recente wijzigingen). De werkgeversbijdragen worden beperkt tot een bijzondere bijdrage van 33%.

Zowel het bedrag van de loonbonus als de speciale socialezekerheidsbijdrage verschuldigd op dit bedrag zijn bij de werkgever fiscaal aftrekbaar als beroepskosten. Deze aftrekbaarheid geldt enkel tot aan de bovengrens (2.430 euro voor de inkomsten van 2012) per werknemer.

Recente wijzigingen van het stelsel (Programmawet van 27 december 2012)

Sinds 1 januari 2013 moet de werknemer een solidariteitsbijdrage van 13,07 % betalen op het bedrag van de loonbonus.

De sociale bovengrens van de bonus werd opgetrokken tot 3.100 euro per werknemer (bedrag 2013), maar de fiscale bovengrens blijft vooralsnog ongewijzigd.

	Niet-recurrente resultaatsgebonden voordelen – situatie op 1 januari 2013
Kost voor de werkgever (toekenning van de bonus en solidariteitsbijdrage van 33%)	4.123 euro
Bovengrens van de loonbonus (sociale bovengrens)	3.100 euro
Solidariteitsbijdrage van 13,07% betaald door de werknemer	405,17 euro
Nettobedrag voor de werknemer	2.694,83 euro

A.2.2   *Wet van 22 mei 2001 betreffende de participatie van werknemers in het kapitaal en de winst van hun bedrijf*

De wet van 22 mei 2001 heeft een belastingstelsel ingevoerd dat de werknemersparticipatie in het kapitaal en in de winst van hun vennootschap of van de groep waarvan hun vennootschap deel uitmaakt, bevordert.

Beginselen van het stelsel

Het participatieplan moet aan een aantal voorwaarden voldoen: het moet worden ingevoerd via een collectieve arbeidsovereenkomst of, voor de vennootschappen zonder vakbondsafvaardiging, door een toetredingsakte die wordt opgesteld door de werkgever en waarmee de werknemers akkoord zijn gegaan. Er wordt een procedure voorzien om de opmerkingen van de werknemers te verzamelen en zo nodig een verzoening te bewerkstelligen met de voorstellen van de werkgever.

Alle werknemers van de vennootschap moeten de mogelijkheid hebben om deel te nemen aan het participatieplan. De collectieve arbeidsovereenkomst of de toetredingsakte kunnen een anciënniteitsvoorwaarde voorzien van ten hoogste één jaar.

Het totale bedrag van de deelnames in het kapitaal en in de winst dat aan de werknemers wordt toegekend mag, bij de afsluiting van het boekjaar, geen van de volgende limieten overschrijden: 10% van de brutoloonmassa of 20% van de winst van het boekjaar na belasting.

Het participatieplan mag niet worden ingevoerd ter vervanging of omzetting van loon, premies, voordelen of supplementen welke in de collectieve of individuele overeenkomsten zijn voorzien.

Het participatieplan in de winst dat door een “kleine vennootschap” in de zin van het Wetboek van Vennootschappen wordt ingevoerd kan de vorm aannemen van een investeringsspaarplan, overeenkomstig hetwelk de winsten die door de vennootschap aan de werknemers worden toegekend, aan de vennootschap weer ter beschikking worden gesteld in het kader van een niet-achtergestelde lening. De uitgeleende bedragen leveren een interest op tegen een interestvoet die niet lager mag zijn dan die op lineaire obligaties van dezelfde duur als de lening die aan de vennootschap wordt verleend. De lening moet worden terugbetaald op een termijn die niet minder dan twee jaar, noch meer dan vijf jaar mag bedragen. De vennootschap moet, gedurende dezelfde periode, de ontvangen bedragen aanwenden voor vaste activa.

Sociaal stelsel

De bedragen die door de vennootschap worden toegekend in het kader van het participatieplan zijn in beginsel niet onderworpen aan de socialezekerheidsbijdragen (noch aan de werknemersbijdragen, noch aan de werkgeversbijdragen).

Belastingstelsel

De bedragen die door de vennootschap in het kader van het participatieplan worden toegekend, zijn **als verworpen uitgaven onderworpen aan de vennootschapsbelasting**. Zij worden dus noch als beroepsinkomsten, noch als roerende inkomsten beschouwd. De helft van de aldus gevestigde vennootschapsbelasting wordt overgemaakt aan de RSZ.

Er kan geen enkele aftrek van giften, van definitief belaste inkomsten, voor octrooi-inkomsten, voor risicokapitaal, van vroegere verliezen of investeringsaftrek worden verricht op het bedrag van de toegekende winsten die als verworpen uitgaven worden opgenomen.

Deelname in het kapitaal

- Wanneer het een deelname in het kapitaal betreft, wordt het belastbaar bedrag vastgesteld op basis van de beurskoers voor genoteerde aandelen, en voor niet-genoteerde aandelen, op een bedrag dat noch lager mag zijn dan de boekwaarde van de aandelen noch lager mag zijn dan de werkelijke waarde van de aandelen, op het moment van de toekenning ervan, overeenkomstig het gelijkloidend advies van een bedrijfsrevisor of van een accountant.
- De deelname in het kapitaal wordt onderworpen aan een **bevrijdende belasting van 15%** voor zover het participatieplan een onbeschikbaarheidsperiode van de aandelen voorziet die niet korter mag zijn dan twee jaar, noch langer mag zijn dan vijf jaar. Als aan deze onbeschikbaarheidsperiode niet wordt voldaan, wordt een aanvullende belasting van 23,29% geheven.

Deelname in de winst

- Het belastbaar bedrag is het toegekend bedrag.
- De toegekende bedragen worden onderworpen aan de werknemersbijdragen voor de sociale zekerheid en het overblijvende nettobedrag wordt onderworpen aan een bevrijdende belasting van 25 %.

D/2013/11.691/2